

Janusz Skwarek

ANALFABETYZM funkcjonalny
jako jeden z czynników
wykluczenia społecznego

WYŻSZA SZKOŁA
ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
w Zamościu

Zamość 2015

Recenzenci

Dr hab. Czesław Galek

Prof. dr hab. Petro Husak

© Copyright by Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu
Zamość 2015

ISBN 978-83-60790-56-4

Wydawca

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu

ul. Akademicka 4, 22-400 Zamość

tel. (84) 677 67 09, fax (84) 677 67 10

www: <http://www.wszia.edu.pl/>

e-mail: poczta@wszia.edu.pl

Skład i łamanie oraz opracowanie graficzne

Jarosław Bielak

Druk i oprawa

Wydawnictwo POLIHYMNIA Spółka z o.o. ul. Deszczowa 19, 20-832 Lublin

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ 1. POJĘCIE ANALFABETYZMU ORAZ JEGO SPECYFIKA	13
1.1. Analfabetyzm i jego rodzaje	13
1.2. Przyczyny i skutki analfabetyzmu dorosłych	22
1.3. Zapobieganie analfabetyzmowi	25
1.4. Współczesne problemy analfabetyzmu w Polsce i na świecie	28
ROZDZIAŁ 2. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	35
2.1. Wykluczenie społeczne	35
2.2. Deficyty kompetencji społecznych u młodego pokolenia	38
2.3. Wychowanie i resocjalizacja poprzez kulturę	43
ROZDZIAŁ 3. METODOLOGIA BADAŃ	53
3.1. Cel oraz problematyka badań	53
3.2. Metody, techniki i narzędzia badawcze	55
3.3. Charakterystyka terenu badań oraz badanych osób	56
3.3.1. Teren badań	56
3.3.2. Charakterystyka zbadanej próby	58
3.3.3. Podsumowanie	71
ROZDZIAŁ 4. ZJAWISKO WYSTĘPOWANIA ANALFABETYZMU WŚRÓD DOROSŁYCH. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ	73
4.1. Podstawowe dane statystyczne dotyczące wyników testu	73
4.1.1. Poziom wykonania zadań	75
4.1.2. Poziom opanowania umiejętności	77
4.1.3. Podsumowanie	88
4.2. Znaczenie wykształcenia w życiu osadzonych	89
4.2.1. Wyniki badań	89
4.2.2. Podsumowanie	98
4.3. Ocena pracy szkół w opiniach osadzonych	100
4.3.1. Wyniki badań	100
4.3.2. Podsumowanie	106

4.4. Korzystanie ze źródeł pisanych przez osadzonych	109
4.4.1. Wyniki badań	109
4.4.2. Podsumowanie	127
ROZDZIAŁ 5. WNIOSKI Z BADAŃ	131
ROZDZIAŁ 6. ZAPOBIEGANIE ZJAWISKOM ANALFABETYZMU — IMPLIKACJE DO PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ I RESOCJALIZACYJNEJ	139
6.1. Edukacja permanentna jako antidotum na analfabetyzm wtórny i funkcjonalny	139
6.1.1. Motywacje podejmowania nauki przez dorosłych w świetle badań własnych	139
6.1.2. Znaczenie edukacji dorosłych w świetle badań własnych.	142
6.1.3. Podsumowanie.	144
6.2. Cele, założenia oraz struktura „Zintegrowanego Modelu Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym”	146
BIBLIOGRAFIA	153
ANEKS	157
Ankieta	159
TEST „Pszczoły i miody”	164
Karta odpowiedzi do testu „Pszczoły i miody”	172
Informacje dotyczące prawidłowego rozwiązania TESTU	173
Tabela prezentująca schemat punktowania zadań otwartych TESTU.	183